

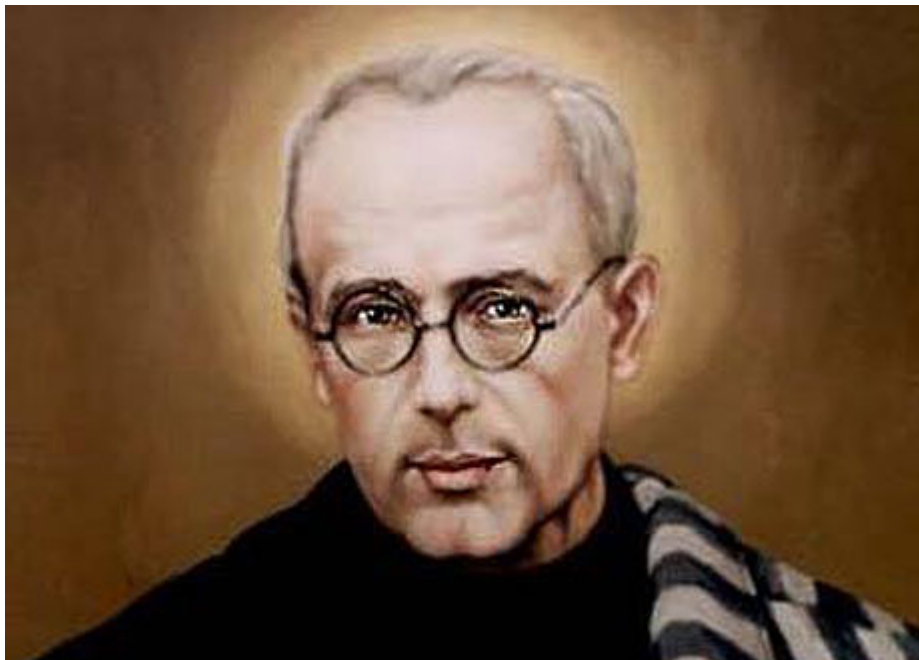
30-05-2017

https://risu.org.ua/ua/index/exclusive/events_people/67133/

Максиміліан Кольбе, пастир Аушвіца

Занотував Ярослав КІТ

Святий Максиміліан Кольбе — відома постать у пантеоні мучеників Католицької Церкви XX ст. Сьогодні на його честь називають школи, вулиці. Щорічно у колишньому концтаборі Аушвіц відбувається День пам'яті св Кольбе, велелюдний з'їзд.

Понад десять років у Німеччині функціонує Фонд Максиміліана Кольбе, який щороку влітку організовує кількадечний міжнародний семінар, присвячений історичній пам'яті, тоталітарним режимам, Голокосту і подоланню конфліктів. Кореспондент РІСУ розпитав організаторів і учасників семінару про їх стосунок до М.Кольбе та враження від перебування у Центрі діалогу та молитви у м.Освенцім.

Максиміліан Кольбе — польський священик-францисканець конвентуальний, мученик, місіонер і святий Католицької Церкви. Перший польський мученик періоду II Світової війни. Беатифікований у 1971 р. Канонізований 1982 р. Папою Іваном Павлом II.

Навчався у малій семінарії францисканців у Львові. Вічні обітниці склав у 1914 р., прийнявши ім'я Марія. Доктор філософії і теології. У 1918 р. прийняв священництво у Римі. Проводив активну видавничу діяльність. Декілька років працював місіонером у Японії.

У травні 1941 р. потрапив до концтабору Аушвіц, де вів активну душпастирську діяльність. 29 липня 1941 р. добровільно обрав голодну смерть замість ув'язненого Францішка Гайовнічка. Через п'ятнадцять днів під час перевірки закритої камери-смерті виявлено живого М.Кольбе. Помер від уколу фенолу.

Під час канонізації у 1982 р. був присутній врятований ним Ф.Гайовнічек.

Отець Манфред Дезелаєрс, німецький римо-католицький священник, віце-директор Краківського фонду «Центр діалогу та молитви в Освенцімі» (Польща); від 1990 року займається питаннями німецько-польського та християно-юдейського діалогу.

У свій час я пізнав Максиміліана Кольбе як людину, яка має велике значення для поляків і самого Івана Павла II. Я знав Кароля Войтилу, як він ще був єпископом у Кракові. Знайшов його найстарші проповіді, в яких йшлося про те що Освенцім — полонницький цвинтар. Адже більшість рідних жертв концтабору не можуть приїздити і нам потрібно молитися за вбитих. Тут на місці ми маємо молитись за них. Свого часу Іван Павло II говорив про надзвичайну важливість для усіх нас того, що Освенцім — місце, де можемо побачити не лише людське нещастя. Максиміліан Кольбе є світлом світу. Він показує чим є покликання людини через вчинок, в якому перемагає любов, приносячи своє життя в жертву, це є взірцем того самого, що вчинив колись Ісус Христос. Це є прикладом, щоб ми не впадали у розпач. Певною мірою це перемога добра над злом, що стала ключовим до пізнання святого Максиміліана.

Комуністи не хотіли, щоб пам'ять про Освенцім набрала релігійного характеру, а залишилась символом антифашистської боротьби і радянської армії. Визволення радянською армією було головною подією, тож не потрібно було долучати релігію. А розмова про св. Максиміліана була розмовою релігійною, а, отже, це інший погляд на Освенцім, відмінний від комуністичного, з перспективи християнської надії.

У 1971 році відбулася беатифікація Максиміліана Кольбе. В цей час проведення літургій на території табору було заборонено. Поляки ж йшли туди нелегально. У 1972 році Кароль Войтила першим повернув Аушвіцу релігійний характер, бо це ж також цвинтар. На знак подяки за беатифікацію Богом благословенного Максиміліана в Освенцімі зібралось півмільйона людей.

Мені пощастило познайомитися з двома в'язнями Аушвіца — свідками вчинку ксьондза Кольбе. За правилами концтабору, коли хтось утівав, то з того бараку, звідки втік, обирали десять осіб на смерть. Це була жахлива процедура відбору. Кожен думав “аби не я, я хочу жити”. Кольбе вийшов з шеренги і сказав, що піде за одного з обраних на смерть. Це дійсно чудо, коли хтось думає не лише про себе і свої страждання, а й віддає за іншого власне життя. Це перемога любові у часах ненависті. Перемога солідарності у хвилини боротьби за життя. Перемога людяності у системі антилюдяності. Тому Максиміліан Кольбе став символом світла.

Марта Тіганец (Керівник закордонного департаменту Карітас Польща. Організувала гуманітарну допомогу Україні, Сирії. Польська громадська діячка.)

Будучи співорганізатором цього міжнародного семінару вже кілька років, дуже радію, що вдається реалізовувати прохання німецької сторони. Як працювати з минулим Аушвіцу, що означає бути на порозі концтабору, де сталося стільки насилля? Ми базуємося на принципах польсько-німецького поєднання. Символічним є зустрічатися у Освенцімі. У суспільстві поступово забувається про відповідальних за злочини Другої світової війни. Це ж не зробив диявол, і несподівано це не сталося. Усі події мали причину і наслідок. А Освенцім став своєрідним поєднанням пам'яті усіх концтаборів. Тут ми зустрічаємося з дійсністю, слухаємо свідчення тих, хто пережив усі поневіряння. Ці свідки розповідають і про те, як давали собі раду після визволення з табору. Маючи повні конкретні знання про те, що тут відбулося, пізнання через людей і їх біографії, створюємо перспективу діянь насилля і зла в житті людини.

Крім обговорення почутого і побаченого ми у гроні представників 11 народів світу розмовляємо і про їх національні перспективи. Важливими є перспектива Росії, Польщі і Німеччини, пізніше Балкан. Це також залежить від політичного контексту Європи чи ситуації, що має місце в Україні в останні роки. Це пункт, який болить. Тут кожний має право на своє бачення, кожен має право на свою культурно-історичну інтерпретацію фактів.

Кожен приїжджає зі своїм національним багажем. Тут він зіштовхується з дійсністю та іншою правдою, з людиною, яка говорить ту правду. Найбільша вартість семінару в тому, що створюємо клімат довіри, стаємо певним середовищем у обговоренні лекцій і безкорисного служіння. Це для мене дуже важливо. Адже спочатку потрібно налаштувати зв'язки у суспільстві, без яких не вдається нічого зробити у майбутньому. Правда, емоції і врешті дії мають поєднувати нашу спільну перспективу.

Анна Будзінська (*Сестра монахиня згромадження сестер Матінки Божої Сіону (Notre-Dame de Sion). Засноване у Римі 1843 р. Головною ціллю згромадження є міжрелігійний діалог з юдаїзмом. Після Другого Ватиканського Собору покликання Сестер децю змінилося. Тепер це зближення двох релігій — особливо при вивченні єврейського коріння Нового Заповіту і біблійного івриту.*)

Я представляю згромадження сестер, що в усьому світі займаються міжрелігійним діалогом з юдаїзмом та ісламом, організуємо групи з вивчення Біблії, впроваджуємо коментарі до Біблії та Тори, навчаємо івриту, єврейських та християнських традицій. Я приїхала у Освенцім, щоб побачити реальність і те, що тут було раніше. Важливим пунктом цього формату є Аушвіц. Дуже важливо, що семінар у Центрі діалогу є міжнародним і у ньому беруть участь представники 11 країн з двох континентів. Радію і вважаю великим успіхом те, що учасники змішані і немає переваги якогось народу. Наприклад, фільм про Албанію, що описує муки Албанської Церкви у добу тоталітаризму. Для мене це важлива тема, бо Албанія не так далеко, але ми так мало знаємо про страждання її віруючих. Надзвичайно велике враження справило на мене те, що ми не лише теоретично вчимося, а й обмінюємося власними переживаннями і тим, що нас турбує.

Дуже важливою була розповідь про Україну, про Євромайдан і сучасність. З перших уст почуте змінює перспективу і силу свідчення.

Це важкий семінар. Не раджу нікому, хто ніколи не зустрічав з темою Голокосту, дістати такий інформаційний поштовх. Без спеціальної підготовки у цьому місці дуже важко сприйняти і усвідомити цю тему. Я дуже вдячна Фундації Максиміліана Кольбе за організацію роботи перекладачів, планування і можливість спілкуватися.

Йорг Люєр (віце-директор Фонду Максиміліана Кольбе, політолог, німецький громадський діяч)

Коли вперше познайомився з отцем Максиміліаном, то відчув певну суперечку. Адже він був надзвичайно радикальною людиною. Жартома можна сказати “церковним талібаном”. Він був сильним фундаменталістом і час від часу вів антисемітські промови. Я під враженням від його життєвої позиції, яка розвивалася і еволюціонувала. Позиція віддавання, віри і надії у існування Великого. Кольбе є символом мартирології Польщі, Католицької Церкви. Для німецької сторони він став символом змінності наших німецько-польських перспектив. Цей символ є частиною спільного шляху наших двох народів.

Мушу пригадати дві політичні справи: лист польських і німецьких єпископів до Папи Павла VI щодо канонізації і визнання святості М.Кольбе. І листи поєднання польських єпископів і німецьких між 1965 і 1973 роками. А канонізація Кольбе у 1982 році стала символом як для поляків, так і для німців.

Назва “Фонд Максиміліана Кольбе” (Maximilian-Kolbe-Stiftung) вибрана не випадково, оскільки діяльність фонду ґрунтується на польсько-німецькому досвіді. Святий Максиміліан вказує нам напрям.

Щорічні семінари у Освенцімі мають багатоцільову мету. Перебуваючи у цьому місці, ми надаємо йому певного змісту, як релігійного так і політичного. Збираючись тут, навіть спільно стоячи на території концтабору вже означає певну єдність. Не можна лише красномовно говорити про минуле і майбутнє. Потрібно спілкуватися очі в очі про сучасність. Навіть тут ми відчуваємо внутрішні поділи і це виникає з трактування історичних подій. Саме доланням розбіжностей потрібно займатися. Аушвіц, це не лише теоретичні розмови, а й обмін досвідом. Власний досвід дозволяє розмовляти по-іншому. А коли абстрагування переноситься на конкретні речі, з'являється шанс самим стати частиною цієї проблеми.

Семінар, який організовується у Центрі Діалогу та молитви у Освенцімі, об'єднує людей з різних середовищ. Я не був би задоволений, якби сюди приїздили лише самі науковці, бо хоча тоді легше працювати, зате можна приховати багато важливих справ. А нам власне треба не приховувати болісних питань і розмовляти про конфлікти і їх подолання. Тут люди організовуються інтелектуально і емоційно. І це мене надихає.

Після кожного семінару потрібно навіть декілька тижнів, щоб пережити впливи, емоційно заспокоїтися і оцінити значення.

Я б хотів побажати, щоб війна на Україні якнайшвидше завершилася. Щоб режим у Москві впав. Бо тоді ми матимемо шанси вилікувати наслідки тоталітаризму на основі релігійних цінностей.

www.risu.org.ua

Авторське право на матеріали Релігійно-інформаційної служби України захищається законом.

Вони можуть бути використані повністю чи частково лише за умови посилання на РІСУ.

У разі використання їх в Інтернеті — обов'язкове гіперпосилання на risu.org.ua